

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΠΑΓΜΕΝΩΝ-ΑΝΑΦΟΡΑ

**49^Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΚΟΓΚΡΕΣΟ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ, 28-30.10.2025

Πραγματοποιήθηκε η 49^η Σύνοδος Ολομελείας του Κογκρέσου του Συμβουλίου της Ευρώπης, στην έδρα του διεθνούς οργανισμού, το Στρασβούργο, στις 28 με 30 Οκτωβρίου τρέχοντος, με αντίστοιχες συναντήσεις για τις πολιτικές ομάδες, τα προεδρεία του Κογκρέσου και τις γραμματείες των εθνικών αντιπροσωπειών να έχουν προηγηθεί στις 26.10. Η ελληνική αντιπροσωπεία αποτελούνταν από τους εκπροσώπους τοπικού και περιφερειακού τμήματος κκ: Κουκά Κωνσταντίνο, Υδραίου Μερόπη, Αγοραστό Κωνσταντίνο, Κράτσα Ρόδη, τον εκπρόσωπο νεολαίας της χώρας μας κ. Ντόνη Χρήστο, συνοδευόμενη από την γράφουσα γραμματέα της αντιπροσωπείας Χαμακιώτη Δέσποινα.

Με κεντρικό τίτλο **«Τέσσερις δεκαετίες προώθησης της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ευρώπη»**, η δεύτερη Ολομέλεια του 2025 σηματοδοτεί την αντίστοιχη 40^η επέτειο υπογραφής του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κειμένου αναφοράς στο διεθνές οργανισμό.

Ο νέος, δυναμικός Γενικός Γραμματέας του ΣτΕυρώπης, Alain BRESET, απευθύνθηκε στην Ολομέλεια, την πρώτη ημέρα εργασιών, εντοπίζοντας το πώς ο φόβος έχει εισχωρήσει στο δημοκρατικό μας σύστημα. «Σε ολόκληρη την ήπειρό μας οι δήμαρχοι απειλούνται, παρενοχλούνται και παρακολουθούνται, τόσο δια ζώσης όσο και διαδικτυακά. Το πρόβλημα δεν είναι μονάχα η στοχοποίηση μεμονωμένων ατόμων, αλλά το ευρύτερο γεγονός ότι απειλείται άμεσα η βασική αρχή του δημοκρατικού διαλόγου» τόνισε ο ΓΓ. Οι απειλές προς τη δημοκρατία – και οι ελπίδες για αυτήν – αποτέλεσαν κεντρικό θέμα της ομιλίας του. Τονίζοντας ότι και ο ίδιος υπήρξε μέλος στα συμβούλια τόσο του καντονιού Φριμπούρ όσο και της κοινότητας Μπελφό, ήταν σαφής ως προς τη σημασία των περιφερειών και των τοπικών κοινωνιών για την αποτελεσματικότητα των δημοκρατικών μας κοινωνιών.

Εξαίροντας το έργο του Κογκρέσου σε συνεργασία με τις αρχές της Ουκρανίας, συμπεριλαμβανομένων «ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων, όπως η αποκέντρωση, η στήριξη των πόλεων για την ανοικοδόμηση, την ενίσχυση των θεσμών τους και τη συμμετοχή των πολιτών τους», ο Γ.Γ τόνισε την πεποίθησή του ότι «η ελπίδα ανθίζει παντού όπου δρα το Κογκρέσο: στα Δυτικά Βαλκάνια, στην Αρμενία, στην Κύπρο, στην Εσθονία, στη Βόρεια Μακεδονία». Το σπουδαίο έργο του Κογκρέσου στην παρακολούθηση

εκλογών και στην αντιμετώπιση της ξένης παρέμβασης «απεικονίζει τέλεια το πνεύμα του Νέου Δημοκρατικού Συμφώνου για την Ευρώπη». Η πορεία προς ένα Νέο Δημοκρατικό Σύμφωνο για την Ευρώπη αποτελεί τη συλλογική απάντηση του Συμβουλίου της Ευρώπης στις απειλές κατά της δημοκρατίας, με στόχο την ενίσχυση των θεμελίων της και την απτή εφαρμογή της για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, το Κογκρέσο παίζει ζωτικό ρόλο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη συμμετοχική δημοκρατία. Πράγματι, κατά τον κ. BRESET «αν αποκόψουμε τη σύνδεση ανάμεσα στην υψηλή πολιτική και τις τοπικές αρχές, στερούμε από τη δημοκρατία το οξυγόνο της». Ολοκληρώνοντας την τοποθέτησή του κάλεσε τους συγκεντρωμένους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων από όλη την Ευρώπη να ενωθούν και να επιδείξουν αποφασιστικότητα, τονίζοντας ότι, όταν «αντιμετωπίζουμε τον φόβο, την απομόνωση και την παραπληροφόρηση, υπάρχει μόνο ένας δρόμος: αυτός του δημοκρατικού θάρρους».

Την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε **συζήτηση σχετικά με την ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης**, έναν θεμελιώδη πυλώνα της τοπικής δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρώπη. Την συζήτηση άνοιξαν: ο Gergely KARÁCSONY, Δήμαρχος της Βουδαπέστης, και η Gina ROMERO, Ειδική Εισηγήτρια των Ηνωμένων Εθνών για την ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης και του συνεταιρίζεσθαι.

Ο Δήμαρχος της Βουδαπέστης κατήγγειλε την επανασυγκέντρωση εξουσιών που συντελείται στην Ουγγαρία από το 2010, η οποία χαρακτηρίζεται από μείωση της αυτονομίας των τοπικών αρχών και αυξανόμενη οικονομική πίεση, σε ένα περιβάλλον περιορισμών των δραστηριοτήτων των ΜΚΟ. Ανέφερε ως παράδειγμα το Pride 2025, που οργανώθηκε από τον δήμο παρά τις απαγορεύσεις, χαρακτηρίζοντάς το ως «πράξη πολιτικής αντίστασης».

Η Ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ τόνισε στο Κογκρέσο την αυξανόμενη καταστολή των ειρηνικών διαδηλώσεων σε αρκετά κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, που συχνά δικαιολογείται στη βάση λόγων ασφαλείας ή αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας. Αναφέρθηκε στην ποινικοποίηση περιβαλλοντικών, φιλοπαλαιστινιακών και LGBTQI κινημάτων, καθώς και στην εντατικοποίηση της ψηφιακής παρακολούθησης των ακτιβιστών. Τόνισε τον ενεργό ρόλο των τοπικών αρχών στην προστασία αυτού του θεμελιώδους δικαιώματος, διευκολύνοντας τον διάλογο με τους πολίτες και διασφαλίζοντας τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη στη δημοκρατία.

Στο περιθώριο της 49ης Συνόδου Ολομελείας στο Στρασβούργο και κατά την πρώτη ημέρα εργασιών, το Κογκρέσο υπέγραψε **διμερή μνημόνια κατανόησης με τις ουκρανικές πόλεις Κίεβο, Λβιβ και Ρίβνε για τη διοργάνωση συνελεύσεων πολιτών κατά τα έτη 2025 και 2026**. Τα μνημόνια κατανόησης υπογράφηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ουκρανία “Ανθεκτικότητα, Ανάκαμψη και

Ανασυγκρότηση” για την περίοδο 2023-2026, καθώς και στο πλαίσιο του έργου «Ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και της τοπικής δημοκρατίας για τη στήριξη της ανάκαμψης της Ουκρανίας», το οποίο υλοποιείται από το Κέντρο Εμπειρογνωμοσύνης για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση του Κογκρέσου.

«Η απόφαση αυτών των τριών πόλεων να οργανώσουν συνελεύσεις πολιτών αποδεικνύει εξαιρετικό θάρρος. Δείχνει ότι, ακόμη και υπό τις πιο δύσκολες συνθήκες, οι φωνές των πολιτών πρέπει να συνεχίσουν να ακούγονται. Μαζί στέλνουμε ένα ισχυρό μήνυμα: η δημοκρατία της Ουκρανίας ανθίζει από τη βάση, μέσα από τους τοπικούς ηγέτες και τους πολίτες της», δήλωσε ο Πρόεδρος του Κογκρέσου Marc COOLS.

Στις διαδοχικές ομιλίες τους, οι Ουκρανοί Δήμαρχοι τόνισαν ότι η συμμετοχική δημοκρατία θα επιτρέψει στους κατοίκους να έχουν λόγο σε σημαντικές αποφάσεις για τις πόλεις τους, κάτι που είναι ακόμη πιο κρίσιμο σε περίοδο πολέμου, όταν οι τοπικές εκλογές δεν μπορούν να διεξαχθούν.

Η Alison ZERAFA CIVELLI, Κοινοβουλευτική Γραμματέας για την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Μάλτας, απηύθυνε ομιλία στις 29 Οκτωβρίου, εκπροσωπώντας **την Προεδρία της Μάλτας στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.**

Παρουσιάζοντας τις προτεραιότητες της Προεδρίας, η Κοινοβουλευτική Γραμματέας τόνισε τη μεγάλη σημασία της συμμετοχής των νέων στη τοπική και περιφερειακή δημοκρατία. «Η δημοκρατία είναι ισχυρότερη όταν περιλαμβάνει τη φωνή όλων των γενεών», υπογράμμισε. «Είναι ζωτικής σημασίας αυτή η συμμετοχή να επεκτείνεται σε κάθε επίπεδο διακυβέρνησης και οι νέοι να αποτελούν τους αφοσιωμένους φορείς θετικής αλλαγής και διαμόρφωσης του μέλλοντος της ευρωπαϊκής δημοκρατίας». Η παρέμβασή της, άλλωστε, πραγματοποιήθηκε λίγο πριν η Ολομέλεια ψηφίσει (βλ. παρακάτω) για τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Χάρτη για τη Συμμετοχή των Νέων στην Τοπική και Περιφερειακή Ζωή — ένα βασικό εργαλείο που έγινε θερμά δεκτό στο 10ο Συνέδριο Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης αρμόδιων για θέματα Νεολαίας, που πραγματοποιήθηκε νωρίτερα τον Οκτώβριο στη Βαλέτα. «Είμαι βέβαιη ότι το Κογκρέσο και οι εκπρόσωποι της νεολαίας του θα συνεχίσουν να συμβάλλουν θετικά στο Σύμφωνο», δήλωσε, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη της προς τον Διεθνή Οργανισμό για τη συνεχή αναζήτηση συνεργατικού διαλόγου και απτών λύσεων. Η κ. CIVELLI αναφέρθηκε επιπλέον στην εργασία της Προεδρίας της Μάλτας για την εφαρμογή των 12 Αρχών Χρηστής Δημοκρατικής Διακυβέρνησης, καθώς και τη συμβολή της στο Νέο Δημοκρατικό Σύμφωνο για την Ευρώπη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στις 29 Οκτωβρίου 2025, το Κογκρέσο υιοθέτησε το **νέο Ευρωπαϊκό Χάρτη για τη Συμμετοχή των Νέων στην Τοπική και Περιφερειακή Ζωή** (που ανανέωσε την έκδοσή του από το 2003, εκτείνοντας ενεργά τον ρόλο νεολαίας εντός του ΣΤΕ). Πραγματοποιήθηκε στρογγυλή τράπεζα με συντονιστή τον Βέλγο εκπρόσωπο νεολαίας η οποία ανέδειξε την ανάγκη για ριζική αλλαγή στην πολιτική ζωή υπέρ της συμμετοχής των νέων. Τα 42 έργα που παρουσιάστηκαν ως projects των εκπροσώπων νεολαίας – από εργαστήρια πολιτών μέχρι podcasts, εκπαιδευτικά παιχνίδια και εκστρατείες κατά της διαφθοράς – κινητοποίησαν περισσότερους από 3.500 νέους, αποδεικνύοντας ότι η δημοκρατία δεν είναι μια κληρονομιά προς διατήρηση, αλλά ένα ζωντανό εγχείρημα, στο οποίο η εμπιστοσύνη που δίνεται στους νέους μετατρέπεται σε δημοκρατική ευθύνη και δημιουργικότητα. Αναφέρθηκε ιδιαίτερος το παράδειγμα της Μάλτας, όπου η ηλικία ψήφου και η επιλεξιμότητα για τις τοπικές εκλογές μειώθηκαν στα 16 έτη, γεγονός που ενίσχυσε τη δημοκρατική συμμετοχή και την πολιτική δημιουργικότητα.

«Όσο οι νέοι αντιμετωπίζονται ως «μαθητευόμενοι πολίτες», τίποτα δεν θα αλλάξει. Η σημερινή γενιά, που αντιμετωπίζει οικονομικές, υγειονομικές και περιβαλλοντικές κρίσεις, δεν θέλει πλέον να παραμένει θεατής», ανέφερε χαρακτηριστικά η Veronique BERTHOLLE Αντιδήμαρχος του Στρασβούργου και θεματική εκπρόσωπος του Κογκρέσου για θέματα Νεολαίας ενώ η Nina GRMUSA Πρόεδρος του Συμβουλίου Νεολαίας, κάλεσε τις τοπικές αρχές να αυξήσουν τον αριθμό των συμβουλευτικών φορέων, των προγραμμάτων κατάρτισης και των μηχανισμών ένταξης των νέων στη δημόσια ζωή.

Η κ. **Υδραίου Μερόπη**, εντεταλμένη εισηγήτρια του Κογκρέσου για το Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή παρουσίασε το πρόσθετο πρωτόκολλο για το Περιβάλλον και την Ενέργεια στον Ευρωπαϊκό Χάρτη, ενημερώνοντας για τη διάχυση της πληροφόρησης γύρω από τις δράσεις του Κογκρέσου και εστιάζοντας στην όλο και αυξανόμενη ανάγκη για άμεση ανάληψη δράσεων. Σε μία έντονη παρουσίαση η εισηγήτρια μετέδωσε την ανάγκη πράξεων στην θέση της θεωρίας πιέζοντας τους εκπροσώπους των κρατών μελών να μεταφέρουν εσπευσμένα την ανάγκη αυτή στις κυβερνήσεις τους. Το πρόσθετο πρωτόκολλο προτείνει μία σειρά δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση. Η πρωτοβουλία αυτή εντάχθηκε από τον Μάιο 2023 όταν με τη Διακήρυξη του Ρέικιαβικ (αποτέλεσμα της 4^{ης} Συνάντησης Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων) το Κογκρέσο τάχθηκε στην υπηρεσία των στόχων της Ατζέντας 2030. Σε συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη διεύρυνε τις δράσεις για την εξυπηρέτηση των κοινών, πλέον, στόχων εστιάζοντας με το πρόσθετο πρωτόκολλο για το Περιβάλλον και την Ενέργεια στον Στόχο 11 για Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες.

Κλείνοντας την παρουσίαση της η κ. Υδραίου τόνισε: «οι 130.000 τοπικές και περιφερειακές αρχές που εκπροσωπούνται στο Κογκρέσο μπορούν και πρέπει να γίνουν μέρος της λύσης που αναζητά όλος ο πλανήτης. Ζούμε στην καθημερινότητά μας, στις πόλεις, στους δήμους στις χώρες μας καταστροφικά φαινόμενα που οφείλονται στην περιβαλλοντική κρίση. Το ρολόι χτυπά και εμείς συχνά μένουμε άπραγοι. Είναι η ώρα να αναλάβουμε δράση, δεν έχουμε πλέον χρόνο να συζητάμε και να ανταλλάσσουμε σκέψεις, καθώς αύριο θα είναι ήδη πολύ αργά».

Η μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Τοπικής Δημοκρατίας η οποία απέκτησε νέο όνομα αλλά και ανανεωμένη δυναμική, ήταν μία ακόμα θεματική της Ολομέλειας. Παρουσιασμένη από τον Αντιπρόεδρο του Κογκρέσου και επικεφαλής του τοπικού τμήματος της εθνικής μας αντιπροσωπείας κ. **ΚΟΥΚΑ Κωνσταντίνο** η μεταρρύθμιση εισάγει μια νέα ταυτότητα για την πρωτοβουλία, η οποία πλέον θα ονομάζεται «European Local Democracy Action (ELDA)» – Ευρωπαϊκή Δράση για την Τοπική Δημοκρατία, και στοχεύει να τη μετατρέψει σε μια συνεχή και βιώσιμη διαδικασία συμμετοχής των πολιτών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η πρωτοβουλία, που ξεκίνησε το 2007 έχει λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ των πολιτών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών τους, ενθαρρύνοντας τον διάλογο, τη διαφάνεια και τη συμμετοχή μέσα από χιλιάδες δραστηριότητες, σε ολόκληρη την Ευρώπη. Μέσα από μια νέα θεματική δομή, τη θέσπιση του Βραβείου ELDA για την αναγνώριση εξαιρετικών τοπικών πρωτοβουλιών, καθώς και ισχυρότερες συνεργασίες με δίκτυα, η Ευρωπαϊκή Δράση για την Τοπική Δημοκρατία θα λειτουργεί ως πλατφόρμα για δήμους και ενώσεις που επιθυμούν να αναδείξουν καινοτόμες δημοκρατικές πρακτικές σε τοπικό επίπεδο. Η νέα μορφή της ELDA θα τεθεί σε εφαρμογή στις αρχές του 2026.

«Η τοπική δημοκρατία δεν είναι ένα γεγονός, αλλά μια ζωντανή διαδικασία που συνδέει τους πολίτες με τους εκπροσώπους τους κάθε μέρα», δήλωσε ο κ. Κουκάς, υπογραμμίζοντας την ανάγκη να περάσουμε από την ευαισθητοποίηση στη δράση. Αυτή η ανανέωση ευθυγραμμίζεται με την άνωθεν αναφερθείσα έκκληση του Γενικού Γραμματέα για ένα Νέο Δημοκρατικό Σύμφωνο για την Ευρώπη και επιβεβαιώνει τη δέσμευση του Κογκρέσου για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να αναφερθεί εδώ, ότι στην συνεδρίασή του της Πέμπτης 29.10 το Προεδρείο έκανε αποδεκτή της υποψηφιότητα του **κ. Κουκά ο οποίος και ορίστηκε θεματικός εισηγητής και για το Νέο Ευρωπαϊκό Δημοκρατικό Σύμφωνο**, πρωτοβουλία η οποία χαίρει, όπως γίνεται κατανοητό, μεγάλου σεβασμού καθώς και ειδικής χρηματοδότησης από την Επιτροπή Υπουργών του Οργανισμού.

Το ζήτημα της κοινωνικής στέγασης, που απασχολεί ανά την Ευρώπη και τον κόσμο συζητήθηκε σε ειδική θεματική μεταξύ των τοπικών αρχών του Κογκρέσου, με εισηγητή τον ιρλανδό James MOLONEY. Η έκθεση παρουσιάζει στρατηγικές τις οποίες μπορούν να ακολουθήσουν οι τοπικές αρχές προκειμένου να επενδύσουν περισσότερο στη κοινωνική ενοικιαζόμενη στέγαση και να στηρίξουν τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Η υφιστάμενη κρίση κόστους διαβίωσης αυξάνει ακόμα περισσότερο την ανάγκη για κοινωνική κατοικία, ενώ η προσφορά δεν καλύπτει τη ζήτηση. Η έκθεση αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο των τοπικών αρχών στην εφαρμογή στεγαστικών πολιτικών με την υποστήριξη της ενεργούς πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. «Σήμερα βλέπουμε πόλεις όπου περισσότερο από το 50% του πληθυσμού πρέπει να καταβάλλει πάνω από το 40% του εισοδήματός του για ενοίκιο. Η στέγαση δεν είναι ούτε εμπόρευμα ούτε ένας απομονωμένος τομέας πολιτικής· πρέπει να θεωρείται θεμελιώδης πυλώνας της κοινωνικής ένταξης και προϋπόθεση για την πρόσβαση στην εργασία και στις κοινωνικές υπηρεσίες», τόνισε ο εισηγητής. Το Κογκρέσο κάλεσε επίσης τις εθνικές κυβερνήσεις να παρέχουν επαρκείς πόρους και στήριξη, τονίζοντας την ανάγκη επέκτασης των προγραμμάτων στεγαστικής υποστήριξης και προς τις μεσαίες εισοδηματικές ομάδες, καθώς και τη συνεχή παρακολούθηση της προόδου μέσα από μετρήσιμους στόχους, ενθαρρύνοντας παράλληλα την ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Η γενικότερη συζήτηση για την ενίσχυση της εφαρμογής του κράτους δικαίου σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, συνεχίστηκε με εισηγητή τον κ. Stewart DICKSON. Η σχετιζόμενη απόφαση, αποτελεί ορόσημο υιοθετώντας την Στρατηγική του Κογκρέσου για το Κράτος Δικαίου σε Τοπικό και Περιφερειακό Επίπεδο για την περίοδο 2025-2028. Σύμφωνα με τον εισηγητή αυτή η Στρατηγική καλύπτει το κενό μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που βασίζεται σε δύο κύριους άξονες: Ενίσχυση του ρόλου των τοπικών αρχών ως εγγυητών του κράτους δικαίου και προώθηση του κράτους δικαίου ως εγγυητή της τοπικής αυτονομίας.

Συγκεκριμένα, αυτό σημαίνει: σεβασμός στις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων, αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθιέρωση διαφανών διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων, εργαλεία κατά της διαφθοράς, διαβουλεύσεις με τους πολίτες και εκπαιδευτικά προγράμματα για τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των πολιτών. Οι θεματικές επιτροπές του Κογκρέσου καλούνται να συμβάλλουν στην ενημέρωση της λίστας κριτηρίων του Κράτους Δικαίου της Επιτροπής της Βενετίας (ειδική ομάδα νομικών υψηλού επιπέδου και εξειδίκευσης), ενσωματώνοντας μια τοπική και περιφερειακή προοπτική.

Στην έκθεση επίβλεψης της κατάστασης τοπικής και περιφερειακής δημοκρατίας στην Μολδαβία οι εισηγητές, Gudrun MOSLER-TORNSTROM

και Urs JANETT σημείωσαν με ικανοποίηση την πρόοδο μετά την εφαρμογή της προηγούμενης Σύστασης συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης συνεργασίας μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών αρχών, της υιοθέτησης μέτρων για την ενίσχυση της φορολογικής αποκέντρωσης, των καλύτερων συνθηκών εργασίας για τους αιρετούς και της πιο ισορροπημένης και αναλογικής διοικητικής εποπτείας. Επιπλέον, οι εισηγητές χαιρέτισαν τη δέσμευση της κυβέρνησης για μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στην υπέρβαση της κατακερματισμένης τοπικής διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της Στρατηγικής Μεταρρύθμισης της Δημόσιας Διοίκησης για το 2023-2030, καθώς και την πρόσβαση των τοπικών αρχών σε ευρύτερη χρηματοδότηση για επενδύσεις υποδομών μέσω του τοπικού επενδυτικού ταμείου.

Ωστόσο, υπάρχουν επικαλυπτόμενες και ασαφείς αρμοδιότητες και περιορισμένος χώρος διακριτικής ευχέρειας των τοπικών αρχών για την αντιμετώπιση θεμάτων τοπικής σημασίας. Επιπλέον, οι τοπικές αρχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν περιορισμένη οικονομική αυτονομία, έλλειψη διοικητικού και νομικού προσωπικού, ενώ λείπει ειδικός κανονισμός για τη διαβούλευση με τις τοπικές αρχές.

Σε αντίστοιχη **έκθεση για την Σλοβενία** με εισηγητή τον **κ. ΚΟΥΚΑ Κωνσταντίνο**, το Κογκρέσο υιοθέτησε μια σειρά συστάσεων για να βοηθήσει τις αρχές να βελτιώσουν περαιτέρω την σε γενικές γραμμές θετική αίσθηση λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης στην χώρα. Σημειώθηκε η γενική συμμόρφωση της χώρας με τον Χάρτη και το Πρόσθετο Πρωτόκολλό αυτού, η ενισχυμένη κουλτούρα διαβούλευσης και διαπραγμάτευσης μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και των τοπικών αρχών, η διαθεσιμότητα διαφόρων νομικών μηχανισμών για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των τοπικών αρχών και η υιοθέτηση νομικών τροποποιήσεων για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής αποζημίωσης των δημάρχων. Ένα ακόμα θετικό στοιχείο ήταν η συμφωνία του 2024 μεταξύ κυβέρνησης και ενώσεων τοπικών αρχών για τον προϋπολογισμό 2025–2026, που αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων για τους τοπικούς προϋπολογισμούς.

Ο κ. Κουκάς εν συνεχεία επεσήμανε περιοχές που χρειάζονται ακόμη βελτίωση. Αυτές περιλαμβάνουν τον υπερβολικό αριθμό προκαταρκτικών εγγράφων που απαιτούνται από τις κεντρικές αρχές για την έγκριση μέτρων σε τοπικό επίπεδο, ιδίως στον αστικό σχεδιασμό, την εξάρτηση των δήμων από πόρους που κατανέμονται κεντρικά και το σχετικά υψηλό ποσοστό δεσμευμένων πόρων.

Απευθυνόμενος στη συνεδρίαση, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Διοίκησης της Σλοβενίας, τόνισε ότι «οι αποφάσεις για αλλαγές στο σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης της Σλοβενίας θα είναι πάντα αποτέλεσμα διαλόγου μεταξύ της κυβέρνησης και των αντιπροσωπευτικών ενώσεων των δήμων».

Τις εκλογές στο καντόνι του Αμβούργου της Γερμανίας, που διεξήχθησαν στις 2 Μαρτίου 2025, παρακολούθησε το Κογκρέσο με συνεισηγητές τους David ERAY και Güneş PEHLIVAN. Η αποστολή που επισκέφθηκε 100 εκλογικά κέντρα, διαπίστωσε ότι υπάρχει γνήσια δέσμευση και εμπιστοσύνη στη διαδικασία και τις δημοκρατικές αρχές. Παρά την ταυτόχρονη διεξαγωγή της ομοσπονδιακής προεκλογικής εκστρατείας, που οδήγησε σε επικάλυψη διαδικασιών και αυξημένο φόρτο εργασίας, οι εκλογές διεξάχθηκαν με επαγγελματισμό, ενώ η διαδικασία της επιστολικής ψήφου λειτούργησε αποτελεσματικά. Το σύνθετο εκλογικό σύστημα επέτρεψε εξατομικευμένη πολιτική εκπροσώπηση, αλλά παρέμενε δύσκολο στην κατανόηση για τους περισσότερους ψηφοφόρους. Το προεκλογικό περιβάλλον ήταν ήρεμο και ανταγωνιστικό, αν και υπήρξε κάποια κλιμάκωση πολιτικής έντασης κατά την τελευταία εβδομάδα πριν τις εκλογές. Τέλος σχολιάστηκε η έλλειψη ποσοστώςσεων φύλου για τη διασφάλιση της ισότητας της εκπροσώπησης και η απουσία κανονισμών για τη χρηματοδότηση κομμάτων και εκστρατειών σε ομοσπονδιακό και κρατικό επίπεδο, που θα αύξαναν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, και συνιστά την υιοθέτηση νομικών διατάξεων σε αυτά τα ζητήματα.

Η 49^η Σύνοδος Ολομελείας, της οποίας οι ημερομηνίες εργασιών συνέπεσαν με την εθνική εορτή, ενείχε ένα, ούτως ή άλλως, εθνικό πρόσημο καθώς υπήρξε το forum της τελικής συζήτησης επί της **Έκθεσης για την Τοπική και Περιφερειακή Δημοκρατία στην Ελλάδα**. Το κείμενο είναι αποτέλεσμα έρευνας και συναντήσεων ήδη από τον Νοέμβριο του 2024 για το οποίο η εθνική αντιπροσωπεία έχει εργαστεί επισταμένως. Στην Ολομέλεια συμμετείχε και ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Λιβάνιος, συνοδευόμενος από στελέχη του υπουργείου και τον Πρέσβη της Ελλάδας στο Στρασβούργο.

Οι συνεισηγητές Katrien PARTYKA και Tanya JOONA αναφέρθηκαν στα θετικά βήματα προόδου που έχουν σημειωθεί στα 10 χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από την προηγούμενη ελληνική έκθεση κυρίως ως προς τη διεύρυνση της εφαρμογής του Χάρτη και στις Περιφέρειες της χώρας (νόμος του 2018) και ως προς την γενικότερο σεβασμό των αρχών διαφάνειας και λογοδοσίας, εντείνοντας τη διαδικασία διαβουλεύσεων με χαρακτηριστική την υπό εξέλιξη διαμόρφωση του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων για τον οποίο υπάρχει αγαστή συνεργασία τοπικών αρχών και κεντρικής διοίκησης.

Ανησυχία εκφράστηκε για την παραδοσιακά συγκεντρωτική τάση του συστήματος που έχει επανέλθει, καθώς και για την έλλειψη κανόνων που να αυξάνουν την αυτονομία των ΟΤΑ τόσο ως προς τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν άμεσα, όσο και στον οικονομικό τομέα όπου εν πολλοίς εξαρτώνται από την κεντρική διοίκηση. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε η έλλειψη δυνατότητας φορολόγησης από τους ΟΤΑ ακόμα και στο τουριστικό προϊόν τους. Τέλος ειδική αναφορά γίνεται στην Έκθεση για την

Ελλάδα, στο ποινικό δίκαιο και την εύκολη δίωξη των δημάρχων για κάθε δυσλειτουργία της δημοτικής διοίκησης. Η αυξανόμενη συχνότητα τέτοιων προσαγωγών και η διάρκεια των σχετικών αναστολών από τα καθήκοντα επηρεάζουν την ικανότητα των δημάρχων να εκπληρώσουν αποτελεσματικά τις υποχρεώσεις στο πλαίσιο της θητείας τους.

Την Κυβέρνηση εκπροσώπησε ο κ. Λιβάνιος που τίμησε με την παρουσία του την Ολομέλεια απαντώντας σε όλες τις ερωτήσεις του κοινού και δεσμευόμενος ρητά στην άρση των επιφυλάξεων της χώρας επι συγκεκριμένων άρθρων του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (μετά και από σχετική απόφαση ΔΣ ΚΕΔΕ και αντίστοιχη εισήγηση προς του Υπ.Εσ.) Επίσης δεσμεύτηκε για την υπογραφή και επικύρωση του πρόσθετου πρωτοκόλλου για το δικαίωμα συμμετοχής στις υποθέσεις τοπικής αρχής, συστάσεις που υπάρχουν ήδη από την προηγούμενη αποστολή επίβλεψης του Κογκρέσου το 2014. Τέλος κάλεσε το Κογκρέσο να παρακολουθήσει, με ειδική του αποστολή, τις επόμενες δημοτικές εκλογές στην χώρα, επι των οποίων θα συνταχθεί αντίστοιχη έκθεση. Η σχετική σύσταση προς τις τοπικές αρχές και η αντίστοιχη απόφαση προς την κεντρική διοίκηση ψηφίστηκαν από την Ολομέλεια. Η διαδικασία παρακολούθησης μετά την επίβλεψη (post-monitoring) θα τεθεί σε ισχύ και η προσαρμογή των αρχών σε όσα αναφέρθηκαν θα πρέπει να είναι το δυνατόν συντομότερη.

Συνημμένα βρείτε την μετάφραση της σύστασης για την Ελλάδα, το επεξηγηματικό μνημόνιο που την συνοδεύει (στην αγγλική γλώσσα) καθώς και την τοποθέτηση του Υπουργού Εσωτερικών κατά τη διάρκεια της Συνόδου Ολομελείας.

Χαμακιώτη Δέσποινα
*Γραμ. Εθνικής Αντ/πείας Κογκρέσο ΣτΕυρώπης
Τμ. Διεθνών Σχ. & Ευρ. Προγραμμάτων-ΚΕΔΕ*